

IV. évfolyam 1. szám, 2020

STATISZTIKAI JELENTÉSEK

VETŐMAG-FORGALMAZÁS

2019. 07. 01. – 2020. 06. 30.

**Vetőmag-forgalmazás, 2019. 07. 01. – 2020. 06. 30.
IV. évfolyam 1. szám, 2020**

Megjelenik évente
2020. december 11.

Szerkesztő
Demeter Edit

Szerző
Medináné Lázár Virgilia
lazar.virgilia@aki.naik.hu

Kiadó
NAIK Agrárgazdasági Kutatóintézet
H-1093 Budapest, Zsil utca 3–5.
Telefon: (+36 1) 217-1011
Fax: (+36 1) 217-4469
www.aki.gov.hu
aki@aki.gov.hu
https://asir.aki.gov.hu

ISSN 1418 2130

Ezenkívül figyelmébe ajánljuk az Agrárstatisztikai
Osztály adatgyűjtéseinek rendszeresen megjelenő ösz-
szefoglalóit:

[https://www.aki.gov.hu/agrarstatisztikai-informacios-
rendszer](https://www.aki.gov.hu/agrarstatisztikai-informacios-rendszer)

A kiadványokkal kapcsolatban részletes felvilágosí-
tást ad:

Publikációs Csoport
publikacio@aki.naik.hu
Telefon: (+36 70) 501-1156

Tartalomjegyzék

Információ az adatgyűjtésről.....	3
Összefoglaló	4
A szántóföldi növények vetőmag-előállítása és forgalma.....	5
A zöldségfélék vetőmag-előállítása	18
Külkereskedelem.....	19
Melléklet	20

Minden jog fenntartva. A kiadvány bármely részének sokszorosí-
tása, adatainak bármilyen formában (nyomtatott vagy elektroni-
kus) történő tárolása vagy továbbítása, illetőleg bármilyen elven
működő adatbázis-kezelő segítségével történő felhasználása csak
a kiadó előzetes írásbeli engedélyével történhet.

Információ az adatgyűjtésről

Az adatfelvétel a statisztikai törvény felhatalmazása alapján kiadott kormányrendelet előírásai szerint történik, figyelemmel a 138/2004/EK-rendeletre. Az adatok összesítése után a kiadvány évente egyszer jelenik meg. A statisztikai jelentés célja a hazai termesztésű és importból származó fémzárolt vetőmagvak forgalmazásának mennyiségi és értékbeni meghatározása a szántóföldi növények és a zöldségfélék (beleértve a szántóföldi termesztést is) egyes kategóriáiban. A NAIK Agrárgazdasági Kutatóintézet 2016-ban kezdte meg az adatfelvételt eltérő tárgyévvel.

A **2019. július 1. – 2020. június 30.** tárgyidőszakra 597 vetőmag-forgalmazással, -szaporítással foglal-

kozó vállalkozás, illetve fajtatulajdonos cég lett adatszolgáltatásra kijelölve, amelynek 61 százaléka küldte be a forgalmi adatait. Az adatküldés időszakában 12 cég jelezte, hogy nincs vagy már nem folytat a 2386-os számú OSAP által megjelölt tevékenységet, ezeket a cégeket kivettük az adatszolgáltatói körből. A beérkezett adatok aránya az előző év azonos időszakaéhoz hasonlóan alakult. Az adatgyűjtés során a beérkezett adatok csak a mezőgazdasági végfelhasználóknak értékesített szaporítóanyag volumenét és forgalmi értékét tartalmazza. A megfigyelt időszakban előállított és fémzárolt vetőmag képezi a következő vetési szezon vetőmag-alapanyagát.

Összefoglaló

Magyarország **vetőmag-szaporító területe 2019-ben** a Nébih adatai szerint az összes szemlélt terület alapján **116 587 hektárt ért el**, az előző év azonos időszakához képest 5 százalékos volt a növekedés. Ez a terület a hazai szántóterület mintegy 3 százalékát tette ki. A vetőmag-szaporító terület nagyságát tekintve Magyarország az európai rangsorban az előkelő első tíz között szerepel. A szemlézett szaporítóterület az elmúlt néhány évben megállapodott 110–120 ezer hektár között. A legnagyobb szaporítóterülettel Békés megye és Jász-Nagykun-Szolnok megye rendelkezett. Az előállított és fémzárolt vetőmagok mennyisége 2015-től újra az uniós csatlakozás előtti szinten alakult. 2019-ben összesen **332 671 tonna** vetőmag fémzárására került sor, amelynek mennyisége alig több mint 1 százalékos emelkedést mutatott az előző évhez képest. Az előállított mennyiség a területnövekedéssel párhuzamosan szintén kis mértékben emelkedett az előző év ugyanazon időszakához képest.

Az országban előállított vetőmag értéke megközelelti a 180-190 milliárd forintot, 2018-as nemzetközi adatok szerint 127 milliárd forint értékben került vetőmag exportra, ami az éves forgalom kicsivel több mint 60 százalékát képezte. A hazai vetőmag-kereskedelem pedig közel a 40 százalékát tette ki. A belföldi forgalomnak közel 60 százalékát a kukorica, a napraforgó és az őszi káposztarepce hibridek forgalma adta. A fajtahasználat szerint a fenti hibridek esetében jellemzőbbek a külföldi fajtatulajdonosok által nemesített fajták, ezeket vetik szívesebben a termelők. A fajtakínálatban

megtalálhatók hazai nemesítésű hibridek is.

A kalászos gabonaféléknél a hagyományos fajták mellett már 500 hektáron állítottak elő hibrid fajtákat (búza, árpa, rozs) 2019-ben. A hagyományos fajták összesen szemlézett területéhez képest a hibrid búza és a hibrid rozs aránya 0,5-0,5 százalék, míg a hibrid árpáé 0,2 százalék volt.

Magyarországon sem a területalapú, sem a fehérje-támogatás eléréséhez nem kötelező fémzárolt vetőmagot használni, ezáltal a kalászos gabonák esetében sokszor árugabona kerül elvetésre, a minősített mag helyett. A fajtára jellemző termés hozamok azonban csak ellenőrzött, megfelelő minőségű vetőmagból állíthatók elő.

Fajtahasználat szerint őszi búzából 2019-ben a szaporítóterület 67 százalékán hazai fajtát használtak, míg a fennmaradó 33 százalékban EU fajtajegyzékből választottak a termelők. A 193 fajtából 45 százalék volt hazai nemesítésű. A termelők a területi részarányt alapul véve őszi árpából, őszi tritikáléból és tavaszi zabból a szaporítóanyagot elsősorban a Nemzeti fajtajegyzékből választották, míg tavaszi búza, tavaszi árpa, őszi durum búza és őszi rozs esetében pedig az EU-s fajtajegyzéket részesítették előnyben. Őszi zab és tavaszi tritikálé esetében kizárólag a Nemzeti fajtajegyzék alapján.

2019 őszére a Vetőmag Szövetség az őszi kalászosokra 101 ezer forint tonnánkénti tájékoztató árat hirdetett meg, míg tavaszi árpára és zabra pedig egységesen 105 ezer forintot a 2020-as tavaszi szezonra.

A szántóföldi növények vetőmag-előállítása és forgalma

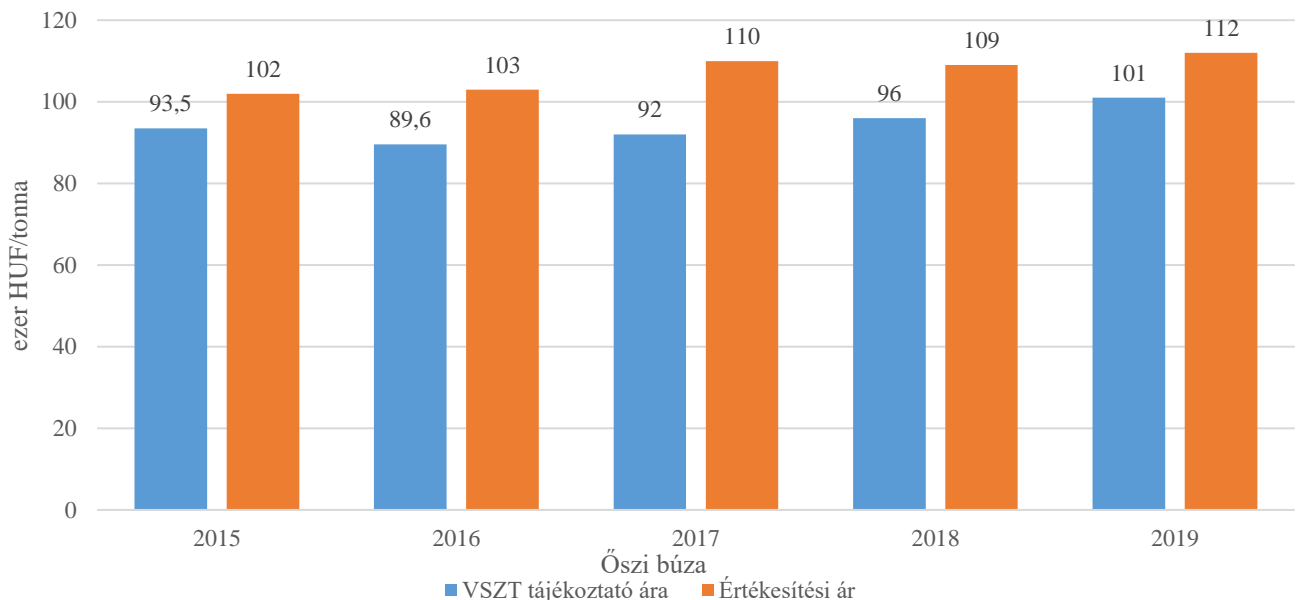
Az őszi kalászosok szaporítóterületének alakulása és előállított vetőmagjainak forgalmazási mutatói

A Nébih jelentése szerint összesen 43 420 hektáron (szemlélt terület) szaporítottak kalászos gabonát 2019-ben, ebből 42 636 hektár kapott alkalmas minősítést. Az előző évhez viszonyítva ez **8 százalékos területnövekedést** jelentett. Az **őszi kalászosok szaporítóterületének aránya 9:1-hez** a tavaszi kalászosokéhoz képest. A kalászosok közül továbbra is a legnagyobb területen, 26 158 hektáron vetettek vetőmagcélal **őszi búzát** az országban a fenti időszakban. Az őszi búza szaporítóterülete **6,5 százalékkal emelkedett** 2018-hoz képest. Az előállított fajták száma megközelítette a kétszázat. A 2020-as szezonban a következő évre már 29 500 hektárról érkeznek a vetőmag, nagyon kedvező hozamokkal. Volt olyan terület, ahol az átlagtermés elérte a 9-10 tonnát hektáronként. A 2019-es szezonban előállított és fémzárolt őszi búza mennyisége **114 570 tonna vetőmag-alapanyagot**

biztosított a 2020-as vetési szezonra.

Őszi búzát nagyságrendileg 950 ezer hektáron vetettek 2020-ban, amelynek vetőmagszükséglete hozzávetőlegesen 228 ezer tonna, így a vetésterület 50 százalékára biztosított a fémzárolt alapanyag. Az őszi búza felújítási aránya a 2019-ben értékesített alapanyagok beérkezett adatai szerint elérte a 41 százalékot. Az elmúlt években javuló tendenciát mutat az őszi kalászosoknál a fémzárolt vetőmag használata. Az őszi búza értékesített átlagára 2015–2019 között 102–113 ezer HUF/tonna között mozgott. Ez az ár jellemzően meghaladta az adott szezonra meghirdetett tájékoztató árat (1. ábra). Az árváltozást több tényező alakítja, mint pl. a szaporítási fok, a vetőmag származási helye, a fajta (pl. érési időszak, hibrid), vetésnorma stb.

1. ábra: Az őszi búza tájékoztató árának és fémzárolt, végfelhasználók felé értékesített átlagárának alakulása (2015–2019)

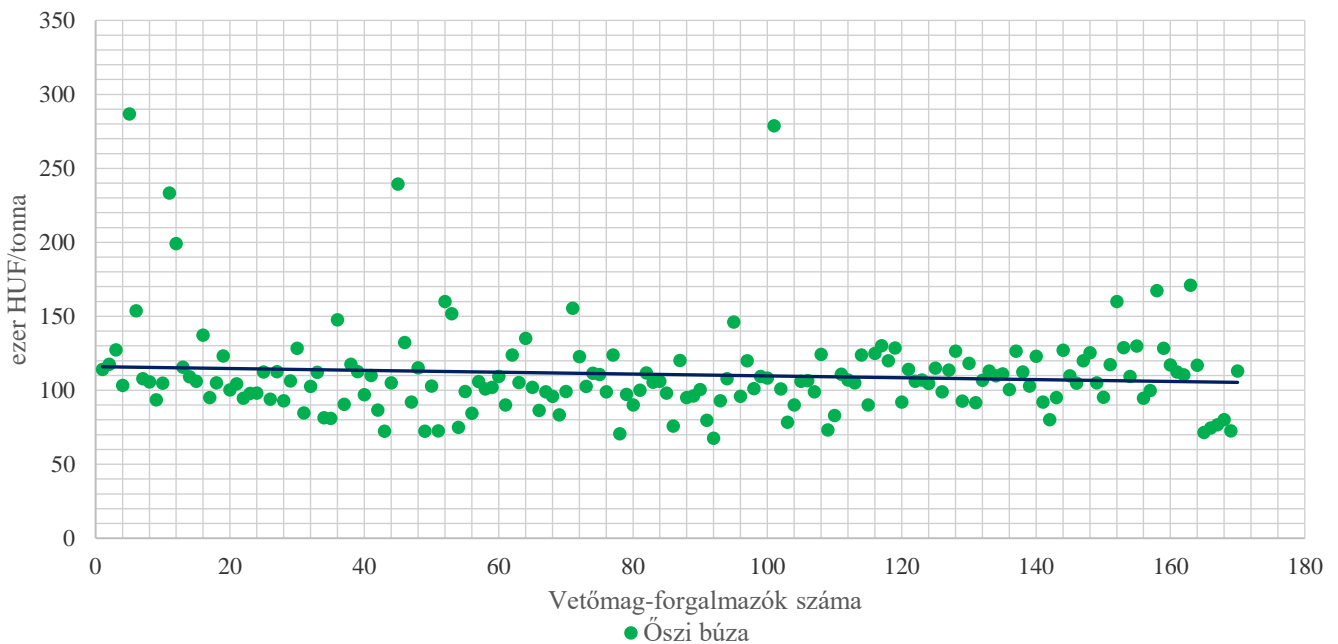

Forrás: NAIK AKI Agrárstatisztikai Osztály

A 193-féle előállított őszi búza fajtából a rangsor első két helyén hazai nemesítésű fajta állt 2019-ben, amely a szaporítóterület egyötödét adta. Az első 12 helyen szereplő búzafajta az összes szaporítóterület közel felét fedte le (12 681 ha). **Hibrid búzát** 214 hektáron vetettek vetőmag célal, két fajta felhasználásával.

Fémzárolást 1653 tonna kapott. A hibrid vetőmag előnye, hogy a hagyományossal szemben akár harmadannyi a hektáronkénti vetőmagszükséglete, így árban is kedvezőbb. Termesztéstechnológiája viszont több odafigyelést igényel.

2. ábra: Az őszi búza vetőmagjának értékesítési átlagára 2019 őszén

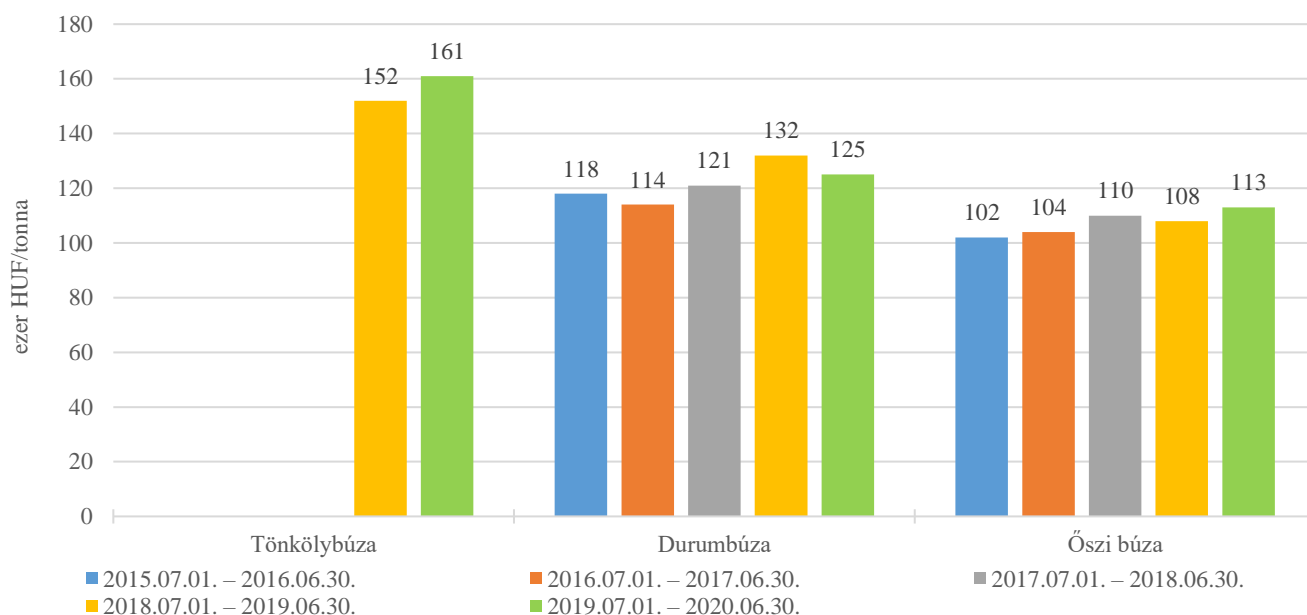

Forrás: NAIK AKI Agrárstatisztikai Osztály

Durumbúzát (őszi és tavaszi) **1678 hektáron** szaporítottak, ebből 1673 hektáron őszi fajtákat. A durumbúzát jellemzően ősszel vetik. Az őszi fajtákból 18 féle került előállításra, összesen **3234 tonna** mennyiségben. Az elmúlt 3 évben 25 százalékkal csökkent a durumbúza szaporítóterülete. Durumbúzát 25 ezer hektáron vetettek árunövény céljából 2020-ban. A fémzárolt alapanyag mintegy 13 500 hektárra

volt elegendő. Ennél a terméknél 54 százalékos felújítási arány volt biztosítva. A beérkezett forgalmi adatok szerint a teljes fémzárolt készlet értékesítésre került. A fajtahasználat szerint 2019-ben a szaporítóterület legnagyobb részét, azaz 28 százalékát egy német fajta fedte le, míg a második és harmadik helyen magyar nemesítésű állt 10,3-10,3 százalékos részesedéssel.

3. ábra: Az őszi kalászosok fémzárolt, végfelhasználók felé értékesített átlagárának alakulása 1. (2015–2019)

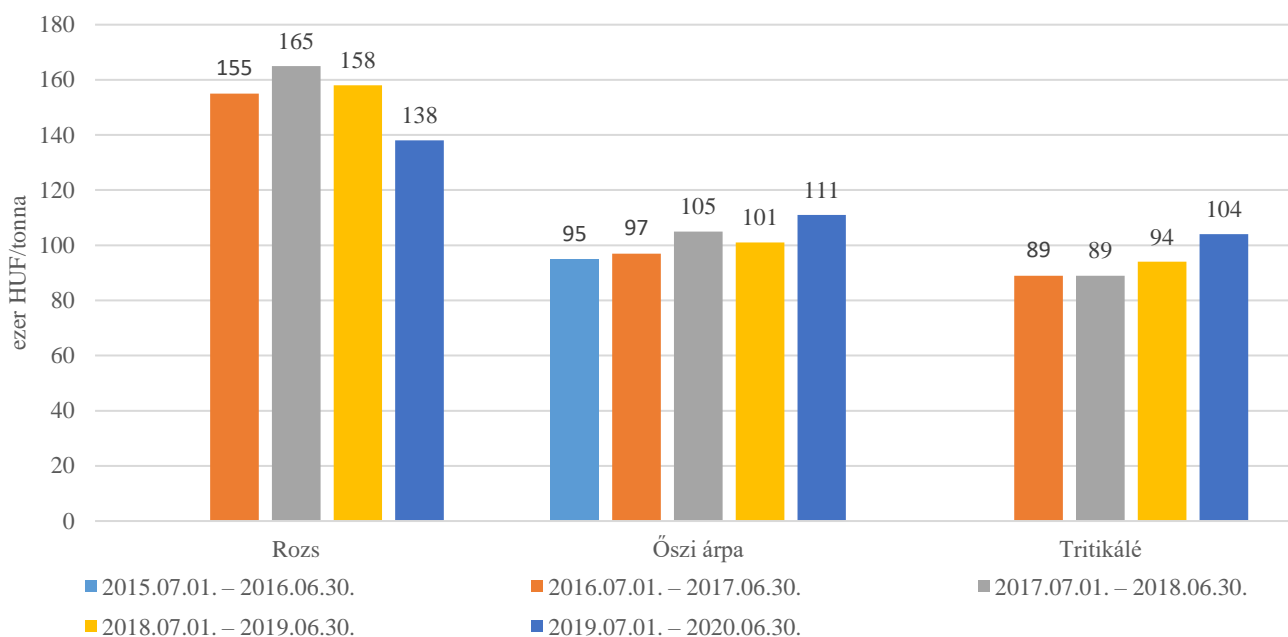

Forrás: NAIK AKI Agrárstatisztikai Osztály

A **tönkölybúza** vetőmagját 103 hektáron állították elő 2019-ben. Ezt a növényfajt elsősorban kiváló beltartalmi értékei miatt termesztik, ezzel szemben sütőipari mutatói elmaradnak a búzáétól. Jobb eredménytel termeszthető rosszabb minőségű talajon, mint a közönséges búza. Az értékesítési mutatóink szerint közel 1450 hektár bevetésére alkalmas vetőmag került

a gazdákhöz. A 2019-es szezonban **188 tonna** alapanyagot állítottak elő tönkölybúzából, ez mintegy 1710 hektár vetésterületre elegendő mennyiség. 2018-ban 11 226 hektáron termesztettek tönkölybúzát. A fenti adatok alapján a tönkölybúza felújítási aránya 15–20 százalék között mozoghat.

4. ábra: Az őszi kalászosok fémzárolt, végfelhasználók felé értékesített átlagárának alakulása 2. (2015–2019)

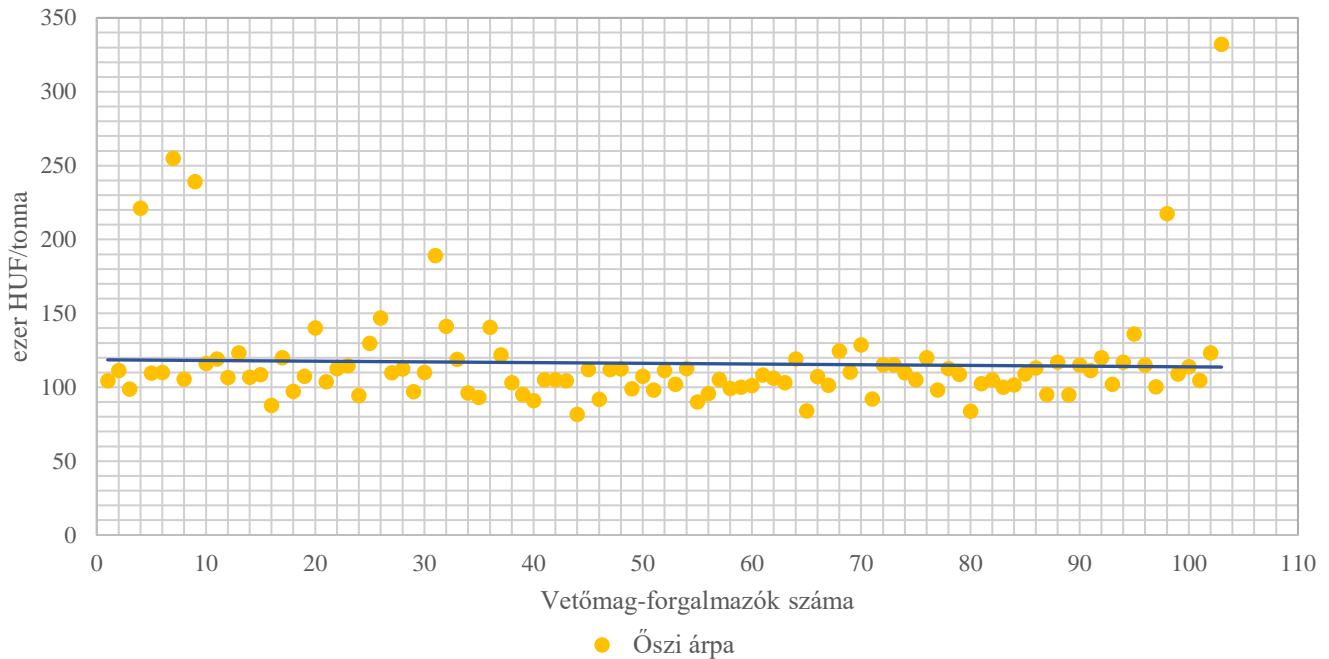
Forrás: NAIK AKI Agrárstatisztikai Osztály

Az **őszi árpa** szaporítóterülete az elmúlt években folyamatosan növekedett, 2019-ben majdnem megközelítette az 5 ezer hektárt, ez 20 százalékos növekedést jelentett 2018-hoz viszonyítva. További bővülés volt tapasztalható 2020-ban is. Ezzel szemben a tavaszi árpa vetőmag-előállító területe stagnált. Őszi árpából háromszor több fajtát (66 fajta) szaporítottak, mint tavaszból (19 fajta). A termesztés biztonsága miatt az elmúlt időszakot az a tendencia jellemezte, hogy a sör-árpa-alapanyagokat inkább őszzel vetik. Őszi árpából **29 127 tonna** vetőmagot állítottak elő 2019-ben, míg a 2020-as évre 240 ezer hektár vetésterületre megközelítőleg 52,8 ezer tonna vetőmagra volt szükség.

A fémzárolt vetőmag-alapanyag 55 százalékos felújítási arányt biztosított. Az őszi árpa felújítási aránya az ASIR rendszer adatai alapján 48 százalékos volt. Az őszi árpa tonnánkénti értékesítési átlagára 2019-ben 111 ezer forint volt, ami egy kicsivel mindig az őszi búza átlagára alatt helyezkedik el.

Az őszi árpa vetőmag-előállításánál jellemzően külföldi nemesítésűt használnak szívesebben a gazdák, de a rangsor első tíz helyezettje között találhatunk magyar fajtát is. A szaporítóterület 40 százalékát az első két helyen álló 2 német fajta uralja. **Hibrid árpát** 82 hektáron állítottak elő, 4 fajta felhasználásával. 1132 tonna vetőmagja került fémzárólásra.

5. ábra: Az őszi árpa vetőmagjának értékesítési átlagára 2019 őszén

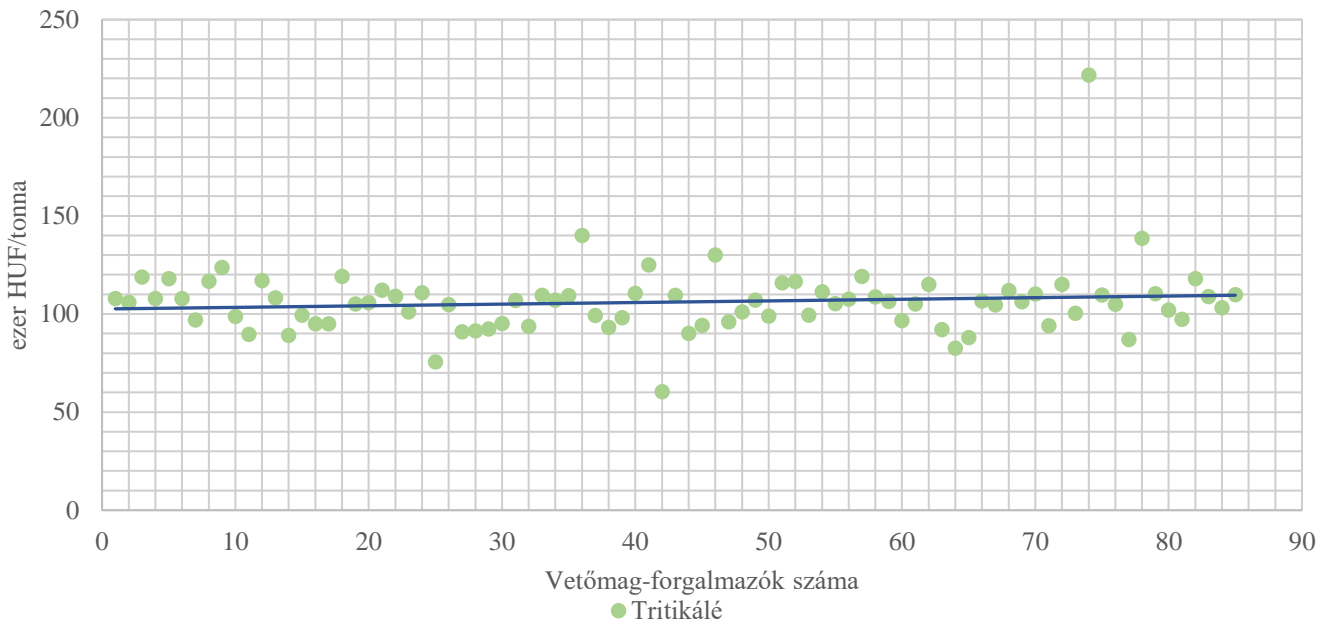

Forrás: NAIK AKI Agrárstatisztikai Osztály

A **tritikálét** hazánkban elsősorban takarmányozási céllal termesztik, felhasználása szás- és abrak-takarmányként is történik. 2019-ben **2754 hektáron** szaporították (őszi és tavaszi). Létezik őszi és tavaszi fajtája. Az őszi fajtából 31-félét vettek vetőmag céljal a tavaszi 2 fajtával szemben. Éves szinten közel 100 ezer hektáron termesztik. Kiválóan helyettesíti szemes terményként a búzát, takarmányként pedig az árpát. Szaporítóterülete évről évre növekszik, de kisebb mértékben, mint a búzáé és az árpáé. 2019-ben

10 542 tonna fémzárolt tritikálé-vetőmag került előállításra. Ezzel szemben 93 ezer hektáron való termesztéséhez 18,6 ezer tonna vetőmagra volt szükség. A szezonra 56 százalékos felújítási arány volt így biztosított. A beérkezett adatok alapján a tritikálé esetében a fémzárolt vetőmagok használata elérte a 48 százalékot. A fajtahasználat alapján elsősorban hazai nemesítésű szaporítottak a gazdák, a rangsor első három helyezettje is ide tartozik. A teljes szaporítóterület 35 százalékát fedte le ez a három fajta.

6. ábra: A tritikálé vetőmagjának értékesítési átlagára 2019 őszén

Forrás: NAIK AKI Agrárstatisztikai Osztály

A **rozs** esetében is inkább az őszi fajták kapnak hangsúlyt a szaporításban és a köztermesztésben is. 2019-ben **2029 hektáron** állítottak elő rozst. Ebből 1960 hektáron őszi rozs kapott helyet. Erről a területről 5060 tonna vetőmag került fémzárásra. Ez a mennyiség 31-32 ezer hektár bevetésére elegendő. 2020-ban a rozs vetésterülete 28 482 hektár volt, vagyis a hazai szükségletet teljes mértékben fedezni tudja. Ezzel szemben az értékesítési adatok szerint a felújítási arány 40 százalék körül alakult. Jelentős tétel került exportra. Az előállítók 12 fajtát használtak a szaporításokban, ebből 6 fajta fedte le a szaporítóterület majdnem 90 százalékát. Az első helyen álló német

fajta a terület közel 37 százalékát fedte le, majd ezt követte 3 magyar nemesítésű fajta, amely szintén hasonló nagyságú (36,6 hektár) területet borított. **Hibrid rozból 204 hektáron** állítottak elő vetőmagot, 5 fajta felhasználásával. 2014-ben még 555 hektáron szaporították, évről évre csökkent a területe, de a tendencia most megállni látszik. 2019-ben 457 tonna hibrid rozs vetőmag került fémzárásra. **Évelő rozst 39,5 hektáron** állítottak elő 3 fajta szaporításával. Fémzárólast 11 tonna kapott. Előnyei közé sorolható, hogy az őszi gabonafélék közül a legjobban tűri a hideget és 3-4 évig gazdaságosan hasznosítható.

A tavaszi kalászosok szaporítóterületének alakulása és előállított vetőmagjainak forgalmazási mutatói

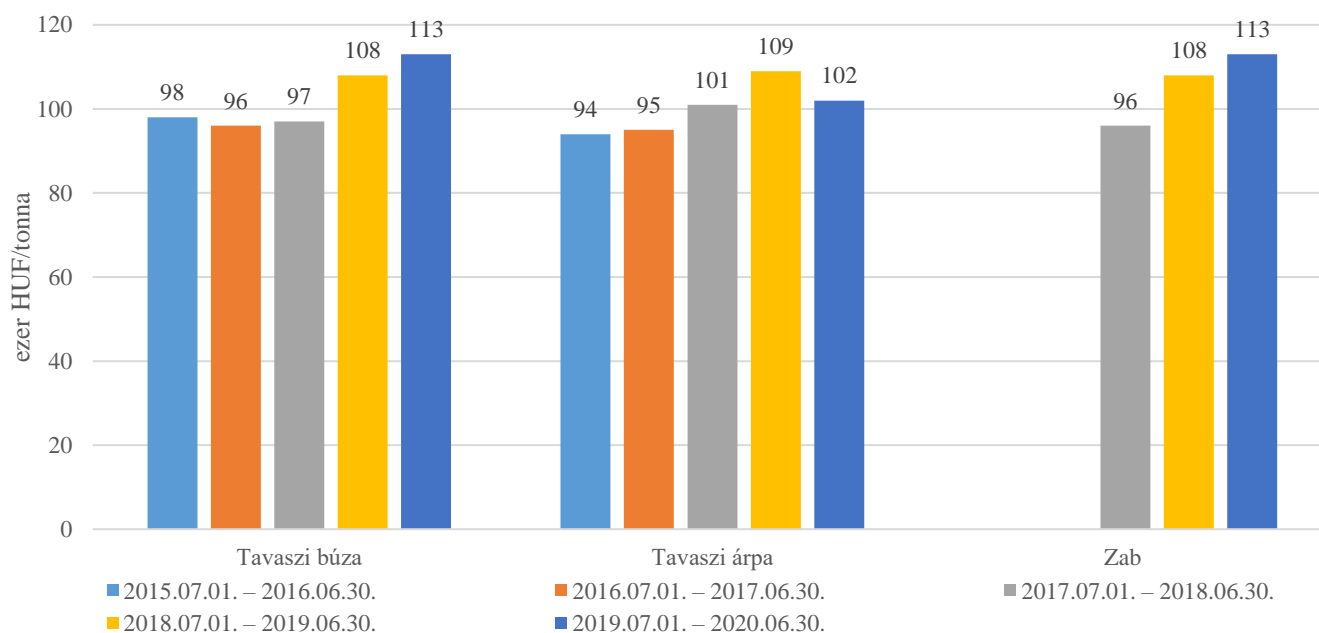
A **tavaszi búza** szaporító területe 2019-ben **226 hektár** volt. Évről évre csökkenő tendenciát mutat a tavaszi búza vetőmag-előállítása. A tavaszi búza szaporításánál 8 fajtát használtak az előállítók. A forgalmi adatok alapján 1930 tonna tavaszi búza vetőmag került a termelőkhez 2020 tavaszán, amely fedezte az éves tavaszi búza termőterület vetéséhez szükséges mennyiséget (7572 ha). 2018-ban még kétszer akkora volt a tavaszi búza termőterülete (14 142 ha). A tavaszi búza értékesítési átlagára 2020 tavaszán 113 ezer HUF/tonna volt.

A **tavaszi árpa** rendelkezik a második legnagyobb szaporítóterülettel a tavaszi kalászosok közül, 2019-ben 1282 hektáron állították elő. Fémzárásra 2650 tonna került. A beérkezett adatok alapján a tavaszi árpa felújítási aránya elérte a 40 százalékot. A tavaszi árpa vetésterülete is a tavaszi búzáéhoz hasonlóan csökkent, 2016-hoz képest a negyedére esett vissza a termőterülete (28 826 ha) 2020-ban. A gazdák 19 fajtát szaporítottak 2019-ben, ebből az első tíz helyezett 82 százalékát fedte le a területnek. Ezek kizárólag kül-

földi nemesítésű fajták voltak. A további 9 fajtában található magyar fajták is. A beérkezett értékesítési adatok szerint 2020-ban a tavaszi árpa felújítási aránya

68 százalékos volt. Idén tavasszal 1 tonna tavaszi árpaért átlagosan 102 ezer forintot fizettek a végfelhasználók.

7. ábra: A tavaszi kalászosok fémzárolt, végfelhasználók felé értékesített átlagárának alakulása (2015–2019)

Forrás: NAIK AKI Agrárstatisztikai Osztály

Tavaszi zabot 1243 hektáron szaporítottak, 16 fajta felhasználásával 2020-ban és 1471 tonna tavaszi zab került fémzárásra. Emellett 614 tonna őszi zabot fémzároltak. Így együttesen 2085 tonna zab állt rendelkezésre a 2020-as szezonban. Zabot 2020-ban 22 407 hektáron termesztettek. A zab esetében (tavaszi és őszi) a beérkezett adatok szerint közel 60 százalékos felújítási arányt biztosított az értékesített volumen. A szaporítóterület legnagyobb részén, azaz

22 százalékan a rangsor első helyén szereplő cseh fajta került előállításra. Az első 10 helyezett közül 2 fajta magyar nemesítésű, ezek 12,2 százalékos arányt képviseltek. A zab (tavaszi és őszi) értékesítési átlagára 2020-ban 113 ezer forint volt.

Homoki zabot 2185 hektáron állítottak elő, elsődlegesen export célra. Ebből a fajból 5698 tonnát fémzároltak.

A kukorica, a napraforgó és az őszi káposztarepce hibridek szaporítóterületének alakulása és előállított vetőmagjainak forgalmazási mutatói

Kukoricát 25 920 hektáron szaporítottak 2019-ben. Fémzárásra **100 934 tonna** került. 342 fajtából az első húsz a szaporítóterület közel 30 százalékát fedte le. Ez 3 nemesítő cég fajtáit tartalmazta. A fém-

zárolt mennyiségnek a negyede biztosítja a hazai kukoricavetőmag-szükségletet. Kukoricát 2020-ban 988 680 hektáron termesztettek. 1 tonna hibrid kukoricáért átlagosan 1878 ezer forintot fizettek.

8. ábra: **A hibridkukorica vetőmagjának értékesítési átlagára 2020 tavaszán**

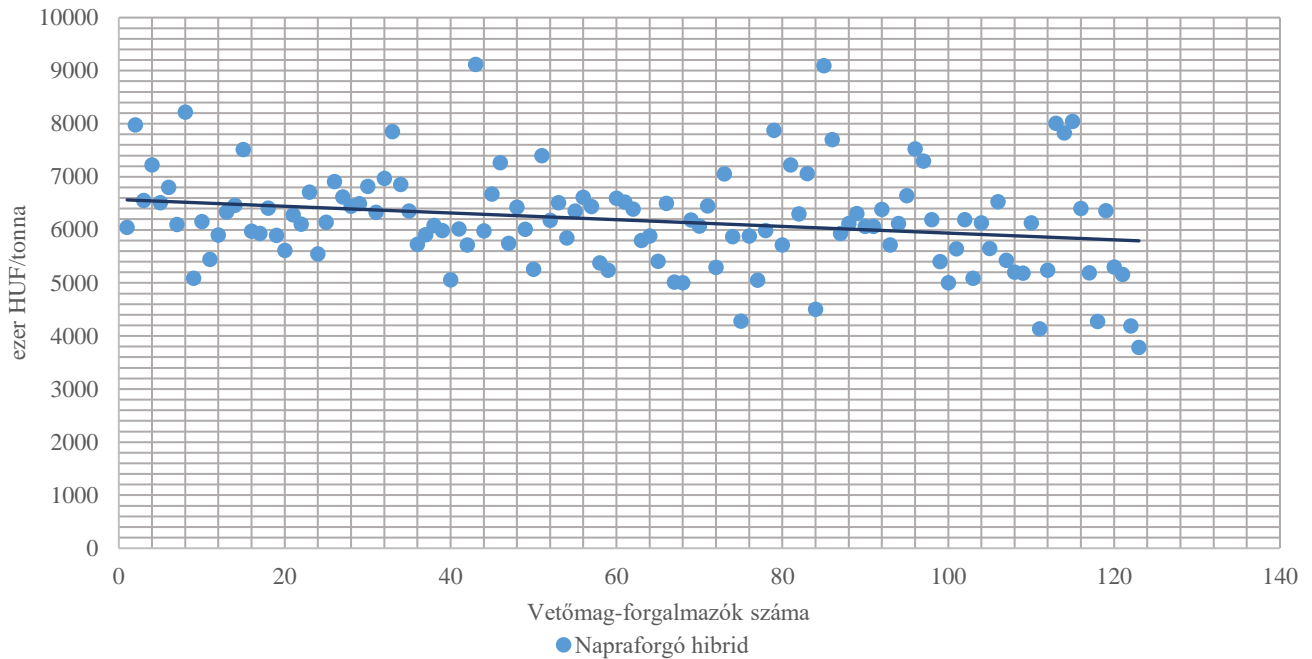

Forrás: NAIK AKI Agrárstatisztikai Osztály

Napraforgót 3148 hektáron állítottak elő 2019-ben 49 fajta felhasználásával. 8723 tonna vetőmag lett fémzárva. Napraforgó-vetőmagot csak olyan területen lehet szaporítani, ahol 3 évig nem termesztettek napraforgót. 2020 tavaszán 610 629 hektáron vetettek napraforgót. Az előállított és fémzárolt vetőmag teljes

mértékben biztosította a hazai napraforgó-vetőmagra szóló igényt. Mintegy 40 százalék kerülhet exportra vagy képezheti a jövő évi készlet alapját. Egy tonna napraforgó hibrid értékesítési átlagára 6152 ezer forint volt tonnánként 2020-ban.

9. ábra: A napraforgó hibrid vetőmagjának értékesítési átlagára 2020 tavaszán

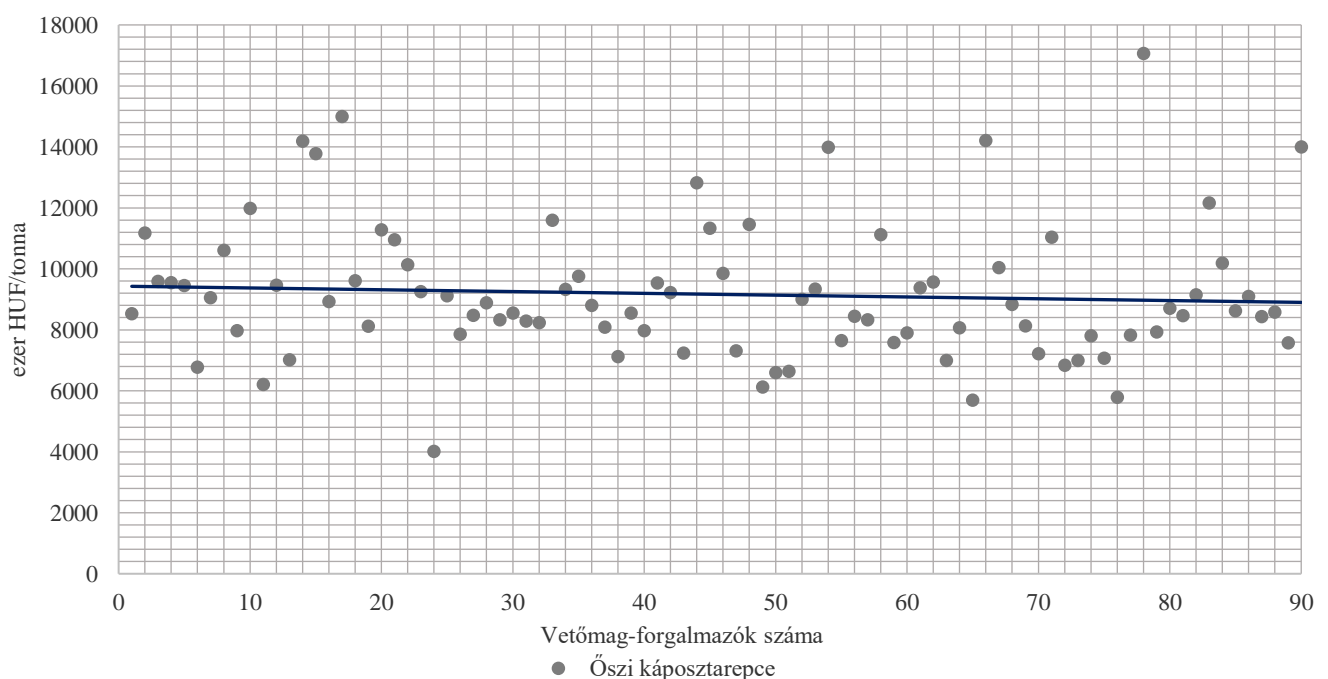

Forrás: NAIK AKI Agrárstatistikai Osztály

A forgalmi adatok és a vetésterület alapján 900 ha körüli szaporítótérületen állítottak elő **őszi káposztarepcét** 2019-ben. 2019 őszén 310 028 hektáron termesztettek őszi káposztarepcét, amelynek alapanyag-

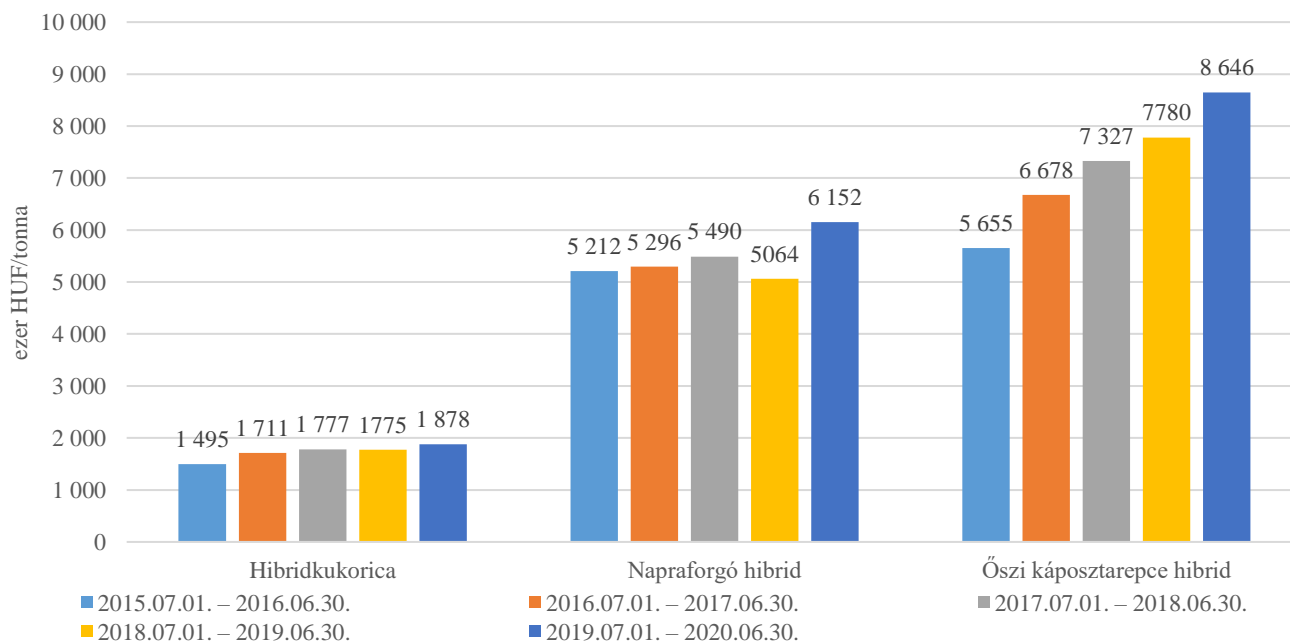
szükséglete megközelítőleg 1700–1750 tonna fémzárolt vetőmag. A második legnagyobb termőterületen termesztett olajnövény Magyarországon. Egy tonna őszi káposztarepce hibridért átlagosan 8646 ezer forintot fizettek a végfelhasználók 2019 őszén.

10. ábra: Az őszi káposztarepce-hibrid vetőmagjának értékesítési átlagára 2019 őszén

Forrás: NAIK AKI Agrárstatistikai Osztály

11. ábra: A kukorica, a napraforgó és az őszi káposztarepce fémzárolt, végfelhasználók felé értékesített átlagárának alakulása (2015–2019)

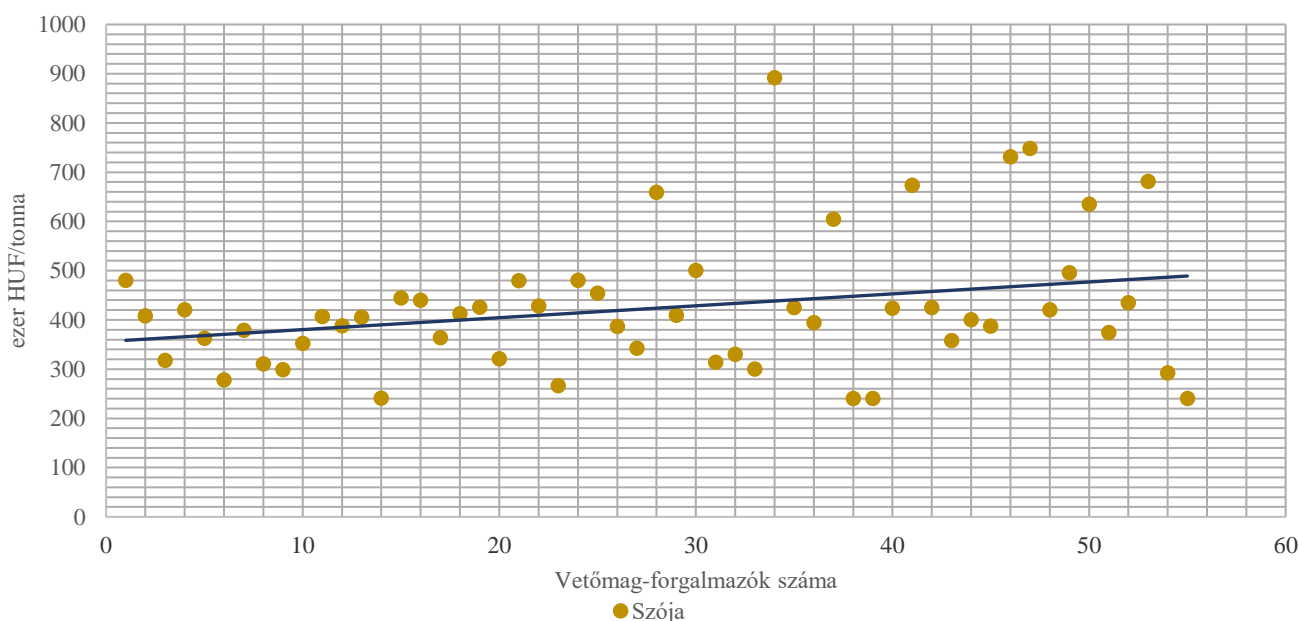
Forrás: NAIK AKI Agrárstatisztikai Osztály

A különböző fehérjenövények szaporítótérületének alakulása és előállított vetőmagjainak forgalmazási mutatói

A forgalmazók 7200-7500 tonna körüli fémzárolt szójavetőmagot értékesítettek a forgalmazók 2019-ben, amely fedezte az ország szójavetőmag-szükségletét. A szója vetésterülete 59 360 hektár volt 2020-ban

2020 tavaszán 1 tonna szójavetőmagért átlagosan 402 ezer forintot fizettek a végfelhasználók.

12. ábra: A szója vetőmagjának értékesítési átlagára 2020 tavaszán

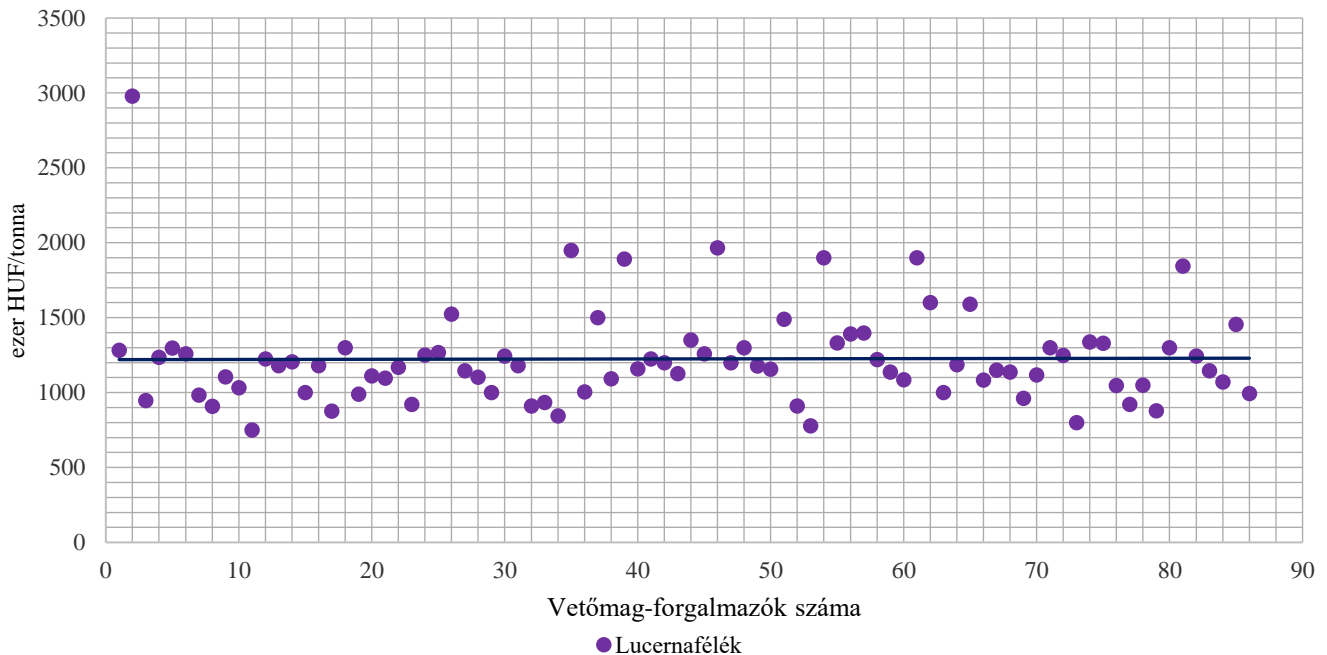

Forrás: NAIK AKI Agrárstatisztikai Osztály

2020 tavaszán, illetve nyarán 53 672 hektáron telepítettek **lucernát**. Ehhez kb. 1200-1300 tonna fémzárólt vetőmag szükséges. Amennyiben 2019-ben hasonló nagyságú területen került előállításra a lucerna

vetőmagja, akkor az egyszeri vetésnek a kétszeresét biztosította a szaporító terület. Egy tonna lucerna vetőmagja 1088 ezer forintos átlagáron volt kapható 2020 tavaszán.

13. ábra: A lucerna vetőmagjának értékesítési átlagára 2020 tavaszán

Forrás: NAIK AKI Agrárstatisztikai Osztály

A szántóföldi növények számított forgalmazási mutatói a beérkezett adatok alapján

Az ASIR rendszerben rögzített adatokból számított egységáraknál 2019-ben az őszi gabonafélék esetében a tönkölybúza képviselte a legnagyobb értéket. Ezt követte a rozs, a durumbúza, az őszi búza és az őszi árpa, míg a sor végén a tritikálé végzett. A tavalyi évi sorrend hasonlóan alakult, azonban 2018-ban a tönkölybúza értékesítési átlagára a rozs ára alatt helyezkedett el. A tavaszi kalászosok ára megközelítette az őszi kalászosok árát, sorrendben a következőképpen alakultak: tavaszi búza és zab, valamint a tavaszi árpa. A tavaszi árpa átlagára egy kicsit elmaradt az őszi árpától, a tritikálé árához közelített. Az 1. táblázatban feltüntetett nettó egységárak változását nem mindig egyértelműen egy egységnyi vetőmag árának drágulása vagy árcsökkenése okozza. Befolyásoló tényezőként hatnak: az egy hektárra kijuttatott vetőmag mennyisége

(ezen a gazdák tudnak változtatni vetésenként), a fémzárólt fajta szaporítási foka, származási helye, valamint a vetési technológia.

Az adatgyűjtés során a legfontosabb növényfajok vetőmagszükségletei (általunk megfigyelt, illetve tényleges), valamint felújítási arányuk kerültek rögzítésre. A közvetlen támogatásban részesülő, fémzárólt vetőmag használati kötelezettség alá tartozó növényfajok, valamint a szántóföldi hibrid növények (napraforgó, kukorica, repce), cukorrépa és durum búza esetén a felújítási arány elérheti a 100 százalékot. A zöldítés miatt előtérbe kerülő mézontófü, olajretek és fehér mustár szaporítása folyamatosan bővül, 2019-ben azonban a fenti három faj forgalmi adatai szerint az értékesített volumenek visszaestek az előző évhez képest. Ezek a növényfajok vetőmagjai elsősorban exportra készülnek (2. táblázat).

1. táblázat: Szántóföldi növények vetésterülete, hektáronkénti vetőmagszükséglete és egységára* a megfigyelt időszakban

Megnevezés	Vetésterület, ha			Vetőmag- szükséglet, kg/hektár	Egységár*, ezer HUF/tonna		
	2018	2019	2020		2017.07.01.- 2018.06.30.	2018.07.01.- 2019.06.30.	2019.07.01.- 2020.06.30.
Cukorrépa	14 986	13 899	12 910	2,8-3,0	15 950	16 967	18 738
Őszi búza	948 594	994 817	952 427	175-200	110	108	113
Őszi árpa	215 491	238 519	248 501	175-200	105	101	111
Kukorica	1 029 487	982 694	988 680	21-25	1 777	1 775	1 878
Napraforgó	604 384	561 714	610 629	6-8	5 490	5 064	6 152
Szója	59 632	59 617	59 360	100-130	380	307	402
Őszi káposztarepce	307 892	310 028	292 550	3,5-6	7 327	7 362	8 646
Burgonya	10 509	7 743	9 622	1 200-4 000	213	267	283
Durum búza (őszi)	35 327	33 614	25 009	170-220	121	132	125
Lucerna (telepítés)	51 000	56 985	53 672	20-25	1 267	1 038	1 088
Rozs	30 746	31 517	28 482	130-140	165	158	138
Tritikálé	99 406	92 626	86 015	200-220	89	94	104
Zab	35 135	20 655	22 407	130-140	94	108	113
Tavaszi búza	13 393	5 490	7 572	175-200	97	108	113
Tavaszi árpa	47 777	23 946	28 826	180	98	109	102
Mák	3 272	5 531	—		17 521	17 908	16 925
Borsó (száraz)	14 563	13 000		250-300	170	164	185
Takarmánycélú fűfélék	9 873	7 987	—	40	555	692	664
Szemes cirok	4 269	24 644	22 603	25-35	1 914	2 662	2 202
Silócirok	4 567	7 556	5 583	25-35	2 391	2 375	2 579
Herefélék	6 339	—		20	801	894	675
Olajtök	5 359	—		5	5 003	7 788	7 765
Mézontófü	5 487	—		8	648	1 129	1 084
Olajretek	7 973	—		8-10	365	407	613
Fehér mustár	5 859	—		15-20	355	286	305

Forrás: NAIK AKI Agrárstatisztikai Osztály;

* egységárak változása függ az 1 ha-ra kijuttatott vetőmag mennyiségétől, fajtától, a szaporítási foktól, származási helytől és vetési technológiától, KSH, NAIK; területi adatok

2. táblázat: Szántóföldi növények felhasznált és tényleges vetőmagszükséglete, valamint felújítási arányuk a megfigyelt időszakban, 2019.07.01. – 2020.06.30.

Megnevezés	Vetőmag-forgalmazás mennyisége, tonna	Tényleges vetőmag- szükséglet (számított), tonna	Felújítási arány, százalék
Cukorrépa	27	27	100
Őszi búza	132 544	226 756	41
Őszi árpa	25 072	52 144	48
Kukorica	23 026	20 762	100
Napraforgó	2 884	2 747	100
Szójabab	7 262	7 132	100*
Őszi káposztarepce	1 072	1 085	100
Burgonya	3 871	11 306	...
Durum búza	3 504	3 245	100
Lucerna	901	1 231 (egyszeri vetésnél)	...
Rozs	1 856	4 557	40
Tritikálé	8 814	13 762	64
Tavaszi búza	1 928	1 817	100
Tavaszi árpa	2 541	6 341	40
Borsó (száraz)	1 503	3 640	42
Takarmánycélú fűfélék	800	480	—
Szemes cirok	363	554	66
Silócirok	95	137	70
Herefélék	199	150	—
Olajtök	3	27	—
Mézontófű	104	90	100
Olajretek	84	80	100
Fehér mustár	420	118	100

* ez az arány változhat a közvetlen támogatási rendszerben megfogalmazottak alapján
... nincs adat, — alapadat hiányában nem számítható ki

A zöldségfélék vetőmag-előállítása

2019-ben 89 312 hektáron termesztettek zöldségféléket a KSH adatai szerint, legnagyobb területen zöldborsót és csemegekukoricát állítottak elő (3. táblázat).

A csemegekukorica vetésterülete 2019-ben 36 970, a zöldborsóé pedig 19 238 hektáron alakult. A paprikát, a fűszerpaprikát és a paradicsomot 2019-ben

1,7–2,5 ezer hektár között, a sárgarépat és a petrezselymet pedig 1,6-1,6 ezer hektáron termesztették. A beérkezett adatok alapján számított átlagárak tájékoztató jellegűek, mivel a felhasználás típusa, származása és érési kategóriája nagyban meghatározza az értékesítési árakat, ezekre viszont nincs rálátásunk az adatok alapján.

3. táblázat: Zöldségfélék vetésterülete, előállított vetőmagmennyisége és átlagára 2019-ben

Megnevezés	Vetésterület, hektár 2019	Vetésterület, hektár 2020	Vetőmag-forgalmazás mennyisége 2019.07.01. – 2020.06.30. között, kg	Tényleges vetőmagszükséglet, kg	Vetőmagszükséglet, kg/hektár	Átlagár 2019.07.01. – 2020.06.30. között, ezer HUF/kg
Zöldségfélék összesen	89 312	—				
Csemegekukorica	36 970	30 040	92 935	306 408	9-10	9,7
Pattogatni való kukorica	—	—	29 872	—	9	2,9
Paradicsom	2 411	1 730	420	1 730	1	1 026
Paprika	1 742	1 282	1 289	1 282	1	620
Sárgarépa	1 609	—	2 144	6 400 ^{a)}	4	122
Petrezselyem	1 618	—	6 944	6 472 ^{a)}	2-4	15
Zöldborsó	19 238	18 711	2 880 230	5 613 300	250-300	0,265
Fűszerpaprika	1 910	1 542	3 631	1 542	1	22

Forrás: ASIR, KSH, NAK adatok, előirányzott vetésterület, a) 2019-es adatok

Külkereskedelem

Magyarország a világ első tíz legnagyobb vetőmag- (szaporítóanyag-) előállítója között szerepel, 2018-ban közel 190 ezer tonna vetőmagot értékesített a külföldön a Nemzetközi Vetőmag Szövetség (ISF) adatai szerint. Az export a teljes éves vetőmag-termelés mintegy kétharmadát adja. A világ vezető vetőmag-szaporítói sorrendben (Top 5): Hollandia, Franciaország, Egyesült Államok, Kanada/Lengyelország és Németország. Hollandia szaporítóanyag termelésének 80-90 százalékát a vetőburgonya előállítása adta, a többi felsorolt országban a szántóföldi vetőmagok tették ki a legnagyobb részét a forgalomnak, Németország exportjának például 60 százalékát a szántóföldi növények vetőmagjai, míg 40 százalékát a vetőburgonya-gumók képezték.

A hazai vetőmagexport a KSH adatai szerint 2020-

ban (január–szeptember) sorrend szerint a következő célországokba irányult (volumenben): Ausztriába, Olaszországba, Oroszországba, Romániába, Ukrajnába és Lengyelországba. Tavaly ugyanebben az időszakban Németország és Szlovákia is szerepelt az első hat helyen, de idén a 7. és 8. helyre szorultak. Értékben a keleti országok állnak a dobogós helyen, sorrendben Oroszország, Ukrajna és Románia. Exportunk legmeghatározóbb növényfajai az alábbi növényfajok voltak: búza, kukorica és napraforgó.

Az importadatok alapján megállapítható, hogy kukoricából, repceből, napraforgóból, vetőburgonyából, valamint mustármagból hoztunk be a legnagyobb mennyiséget. Volumen alapján a legtöbbet Franciaországból, Romániából, Ausztriából, Szerbiából és Szlovákiából importáltunk (4. táblázat).

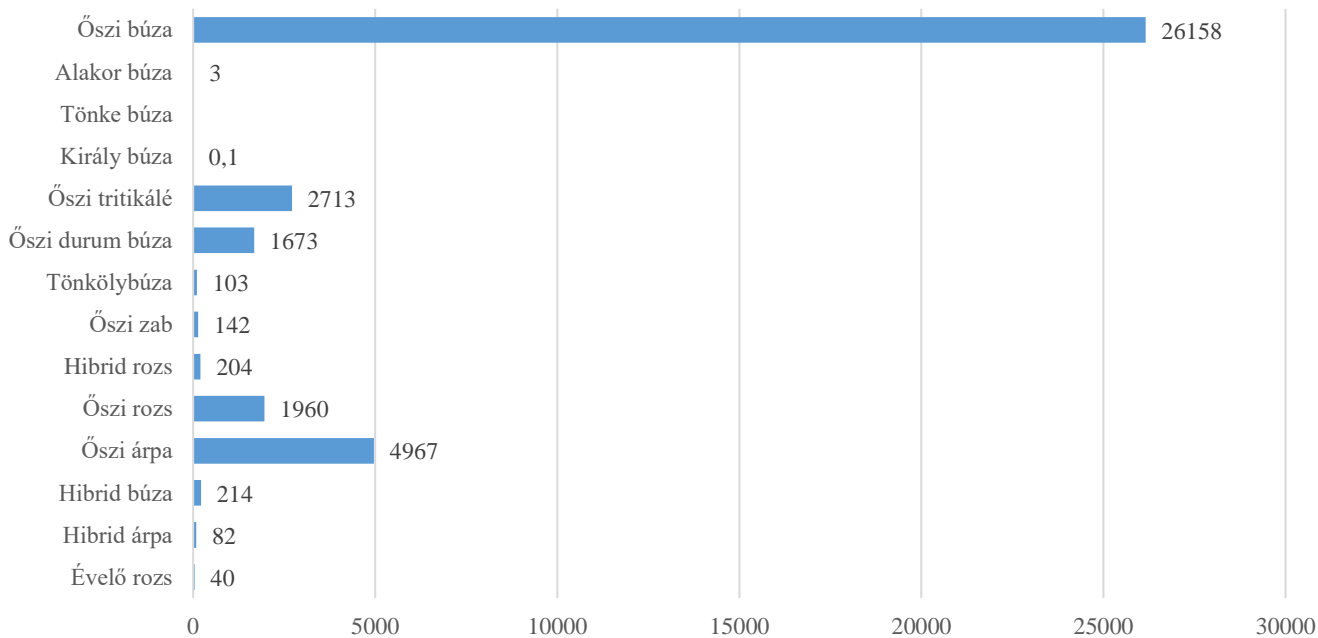
4. táblázat: Szántóföldi vetőmagjainak külkereskedelmi forgalma 2020-ban*

Megnevezés	Import		Export	
	tonna	millió HUF	tonna	millió HUF
Vetőburgonya frissen vagy hűtve	3 467	665	244	117
Keménybúza- (durumbúza-) vetőmag	389	89	2 301	109
Rozsvetőmag	284	88	1 680	213
Árpavetőmag	262	74	2 215	419
Zabvetőmag	598	103	996	133
Kukorica-vetőmag	17 883	21 756	57 712	70 373
Cirokmag, vetésre	330	426	133	179
Köles- és hasonló pázsitfűféle-vetőmag	27	10	7	2
Szójababvetőmag	300	159	1 555	500
Lenmag, törve is, vetésre	237	105	38	12
Hántolatlan nyers rizs vetésre	13	5	—	—
Alacsony erukasav tartalmú repce- vagy olajrepcemag, törve is, vetésre	4 697	10 961	4 294	9 752
Napraforgómag vetésre	4 612	13 045	4 943	15 068
Mustármag vetésre	1 838	604	1 302	507
Mákszem vetésre	0,44	5	1	14

Forrás: KSH, *2020. január–szeptember

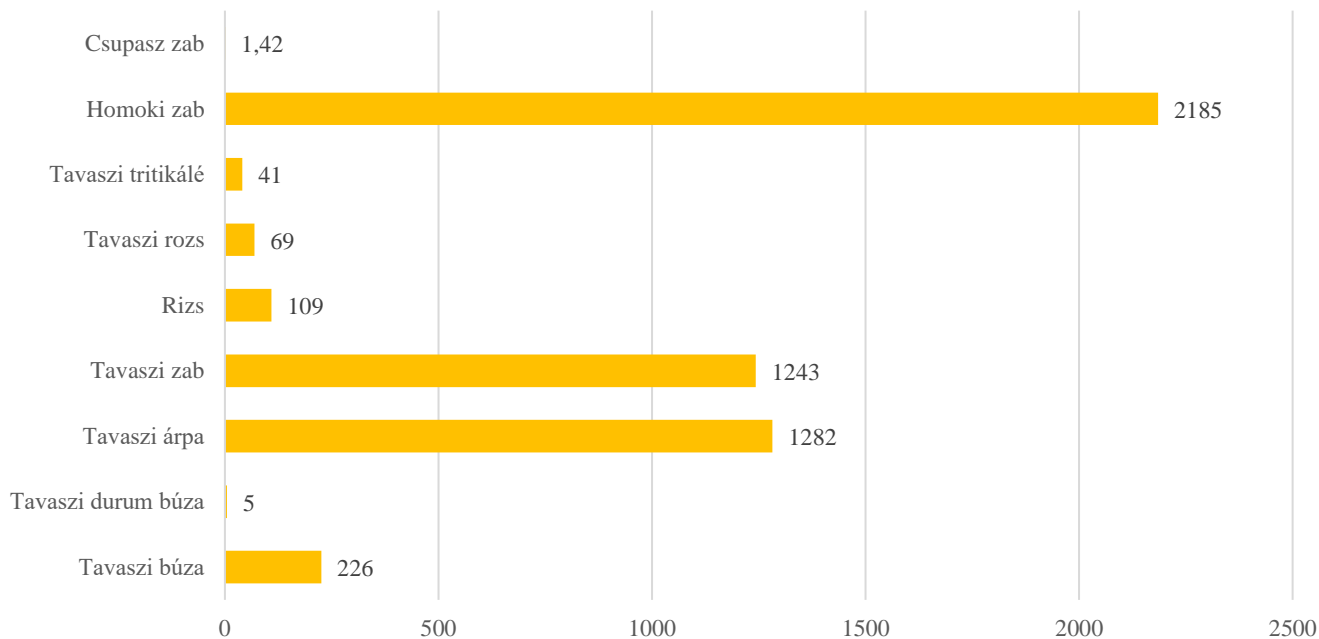
Melléklet

14. ábra: **Az őszi kalászosok szemlézett vetőmag-szaporító területe 2019-ben, ha**

Forrás: Nébih

15. ábra: **A tavaszi kalászosok bejelentett vetőmag-szaporító területe 2019-ben, ha**

Forrás: Nébih,

5. táblázat: Szántóföldi növények ezermagtömege és hektáronkénti vetőmagszükséglete, valamint a csírázó-képességi és tisztasági jogszabályi minimumkövetelmények

Megnevezés	Ezermagtömeg, gr	Csírázóképeség, %, min	Tisztaság, %, min	Vetőmagszükséglet, csíra/ha
Cukorrépa	15–40	80	97	100 ezer
Őszi búza	40–45	90	99	5,0–6,5 millió
Őszi árpa	37–42	90	99	4,5–5,5 millió
Kukorica	150–400	90	99	50–80 ezer
Napraforgó	55–75	85	98	45–55 ezer
Szója	120–200	80	99	500–600 ezer
Őszi káposztarepce	4–6	85	98	0,5–1,0 millió
Burgonya 25–35mm – 1,2 t/ha	25 kg	—	—	49,2 ezer
35–45mm – 2,2 t/ha	—	—	—	46,2 ezer
45–55mm – 4 t/ha	—	—	—	44 ezer
35–55mm – 3,3 t/ha	67 kg	—	—	49,5 ezer
Durumbúza	40–45	—	—	3,8–4,3 millió
Lucerna	2–2,5	80	98	8,0–9,0 millió
Rozs	30–34	85	—	4,0–5,0 millió
Tavaszi búza	40–42	85	—	5,0–5,2 millió
Tavaszi árpa	35–42	90	—	4,0–5,5 millió
Borsó (száraz)	150–300	80	99	1,0–1,3 millió
Takarmánycélú fűfélék	2–22	85	—	5,0–60,0 millió
Szemes cirok	25–35	75	—	600–700 ezer
Silócirok	28–33	80	99	200–300 ezer
Herefélék	1,6–3,2	80	98	4 millió
Olajtök	100–300	85	98	17–20 ezer
Mézontófü	1,4–1,8	85	96	5,0 millió
Olajretek	8–11	85	97	2,4 millió
Fehér mustár	4–8	85	98	1,6 millió

Forrás: NAIK AKI Agrárstatisztikai Osztály

6. táblázat: Egyes növényfajok tényleges vetőmag-felhasználása, 2016–2019

	tonna			
Megnevezés	2016	2017	2018	2019
Gabonafélék	382 781	388 889	387 437	365 023
Búza	241 665	258 916	259 157	237 500
Kukorica	32 881	31 903	30 619	28 800
Napraforgó	6 323	7 042	6 279	5 740
Rizs	568	514	470	428
Árpa	69 232	62 077	63 189	66 250
Rozs	6 328	6 457	6 376	5 900
Zab	7 270	4 812	4 717	4 348
Tritikálé	23 590	22 857	21 664	20 500
Olajlen	68	93	97	92
Szójabab	5 463	6 954	5 671	5 400

Forrás: KSH

